proLékaře.cz | 23.11.2026

RECENZE PUBLIKACE JITKY VYDROVÉ A KOL.: HLASOVÁ TERAPIE

Bc. et Mgr. Kateřina Jehličková
Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc
jehlickova@rovex.cz

Bc. et Mgr. Kateřina Jehličková

„Hlas je vnímán jako něco samozřejmého, přirozeného, nad čím lidé nepřemýšlejí. Až ve chvíli hlasové poruchy si uvědomujeme, jak je hlas důležitý a jak moc porucha hlasu snižuje kvalitu života. Bez hlasu nelze komunikovat s ostatními lidmi, nelze rozmlouvat o radostech a starostech běžného života, nelze vykonávat některá zajímavá povolání“. Takto uvádí autorka knihy svůj pohled na problematiku hlasových poruch v návaznosti na subjektivní vnímání kvality života.

Publikace si klade za cíl uceleně, přehledně a srozumitelně zpracovat problematiku hlasu - jeho tvoření, poruchy hlasu, diagnostické a terapeutické metody. Kniha je určena hlasovým pedagogům a terapeutům, logopedům, klinickým logopedům, lékařům oboru otorinolaryngologie a foniatrie a všem, kteří pečují o lidský hlas. Kniha je rozdělena do třech hlavních částí, první část se věnuje připomínkám k anatomii a fyziologii hrtanu, především tvorbě hlasu, správné dechové technice a hlasové typologii. Druhá část, kvantitativně převyšující, teoreticky popisuje diagnostické metody, poruchy hlasu a jejich klasifikaci. Ve třetí části autorka vymezuje terminologii hlasové terapie, na kterou navazují metodiky hlasové terapie verifikované kazuistickými případy.

V první části je postupně popsána anatomie a fyziologie vokálního traktu, dýchání a dechové techniky, pohyb a kmitání hlasivek, amplifikace hlasu v rezonanci, koordinace tvorby hlasu centrální nervovou soustavou a hlasová typologie. Kapitoly, které se zabývají hlasem a jeho funkcemi, ukazují na zásadní význam správné dechové techniky. Kvalitní hlasový projev vychází z bráničně žeberního nádechu a dechové opory (appoggio) a při výdechu z koordinace bránice s břišními, zádovými a bederními svaly. Takto provedený způsob dýchání umožňuje krátké podržení dechu, volný výdech bez sebemenšího tlaku na oblast hrtanu a hlasivek. Pro potřeby zesílení hlasu využíváme rezonance v rezonančních dutinách, proto také autorka upozorňuje na diagnostiku celého vokálního traktu (nejen oblasti hrtanu a hlasivek). Celé tvoření hlasu je koordinováno činností mozku a jakékoliv poruchy pohybových funkcí vedou k těžkým, neurogenním nebo psychogenním poruchám. Na závěr je čtenáři stručně vysvětlen vývoj lidského hlasu od novorozeneckého věku po stáří s upozorněním na komplikace v jednotlivých etapách, dále je uvedena klasifikace dospělého hlasu a hlasové rejstříky.

Nezbytností úspěšné hlasové edukace a hlasové terapie je těsná spolupráce lékaře s hlasovým pedagogem či terapeutem. V kapitole o diagnostických metodách se autoři zabývají vyšetřením hlasu lékařem, subjektivním hodnocením hlasu pacientem (klientem) a hodnocením stupně dysfonie. Jednotlivé podkapitoly slouží jako přehled diagnostických možností a metod (optických i akustických) - hlasový pedagog a terapeut by měl nálezům z těchto vyšetření rozumět, měl by je respektovat a na jejich základě sestavit svůj edukační a terapeutický plán. V části o subjektivním vnímání hlasu se autoři podrobněji dotýkají percepčního hodnocení hlasu hlasovým terapeutem a nabízejí souhrn nejdůležitějších parametrů, které přímo ovlivňují tvorbu hlasu i úspěch následné edukace či terapie. Další část se věnuje poruchám hlasu a jejich klasifikaci. Vydrová upozorňuje na to, že dělení poruch hlasu na organické a funkční je umělé. Termíny organické poruchy hlasu a funkční poruchy hlasu jsou relativní, protože reflektují současnou úroveň našich poznatků a možností vyšetření. S tím souvisí i fakt, že většina organických onemocnění začíná jako poruchy funkční a naopak množství funkčních onemocnění končí jako poruchy organické.

Poslední část publikace se věnuje hlasové terapii, pojmům hlasová výchova a rehabilitace hlasu. Autorka představuje základní postupy hlasové terapie, kam řadí správné držení těla, cvičení dechová, rezonanční a artikulační. Tyto zásady aplikuje v hlasové edukaci vedoucí ke zlepšení kvality zdravého hlasu, stejně tak jako v hlasové terapii k modifikaci hlasu postiženého. Jednotlivé podkapitoly odpovídají uspořádání, které systematicky dělí postupy hlasové terapie podle toto, na jaké hlasové poruchy se zaměřují - čtenáři mohou čerpat ze základních postupů hlasové terapie, vybraných specifických postupů, nepřímých postupů a holistických metod hlasové terapie.

Publikace Vydrové a kol. s názvem Hlasová terapie je jedinečná svoji aktuálností, systematičností a globálností, je přístupná širokému odbornému publiku. Velkým přínosem je praktická část, která vychází z mnohaletých zkušeností lékařů i nelékařů (hlasových pedagogů, učitelů zpěvu) Hlasového centra Praha. Autorka svým komparatistickým pohledem na problematiku seznamuje odborníky se zahraničními trendy a přístupy, explikuje terminologické nesrovnatelnosti a přispívá k porozumění a popularizaci problematiky hlasu a hlasových poruch. Společně s autorským kolektivem věřím, že i tato učebnice posune problematiku hlasu kupředu a hlasová terapie se brzy stane zajímavým a žádaným povoláním i v České republice.